

У 2021. години Србија је извезла 88.692 тоне млека, а увезла 60.114,5 тона. У прошлој години извоз је пао на 78.948 тона, а увоз је скочио на 83.656 тона.

У прва три месеца ове године дефицит у трговини млеком је скоро већ достигао мањак за целу прошлу годину. Извезли смо 7.109 тона млека, а увезли 11.190 тона.

Рецимо 2019. године смо извезли рекордних 104.574 тоне млека, за 32 одсто више него прошле године, а увезли смо за 3,6 одсто мање него у 2022.

Раст увоза и пад извоза млека и млечних производа само је илустрација пропасти млечног сточарства у Србији које траје већ деценијама.

Тешка ситуација је довела до протеста пољопривредника прошле године, који су

кулминирали у мају протестима, блокадама путева и на крају мерама Министарства пољопривреде.

У фебруару су уведени прелевмани на млеко од 15 динара по литру млека и 30 динара по килограму качкаваља.

Ово се показало као недовољно, што показују и подаци о увозу за први квартал ове године.

У мају након масовних вишедневних протеста држава је пристала да повећа прелевмане на увозни качкаваљ на 300 динара по килограму и да уведе таксу од 300 динара по килограму увезеног млека у праху.

Главне мере су повећање субвенције пољопривредним произвођачима са 15 на 19 динара по литри млека, повећање субвенције по грлу за приплодне млечне краве са 30.000 на 40.000 динара и повећању субвенције по хектару.

Да ли ће овај новац који ће држава дати пољопривредницима заиста и довести до повећања производње млека ипак није сигурно.

Ненад Будимовић, председник Удружења за сточарство ПКС, истиче да је важно обезбедити да се новац који ће фармери добити заиста и искористи за повећање производње млека.

„Цена млека у Европи пада и то је разлог зашто прелевмани нису дали ефекта на увоз. Углавном се увози млеко у праху, сиреви, највише качкаваљ и маслац. То је и разлог зашто су цене увозних сирева у малопродаји ниже од домаћих“, објашњава Будимовић додајући да је још рано за оцењивање ефеката мера државе.

„Ове мере су први корак који мора довести до системских решења у млечном

говедарству. Морамо да видимо ко су ти који могу да повуку производњу млека, да они унапреде производњу, али да не запоставимо ни мале произвођаче који производе за себе, за пијацу, праве кајмак...“, истиче Будимовић успут подсећајући на један од захтева протестаната, да се ограниче трговачке марже за основне млечне животне намирнице као што су конзумно млеко и јогурт.

Неки стручњаци су пак песимистични што се тиче млечног говедарства, јер његова пропаст траје деценијама, без изгледа да се тај тренд може преокренути.

Агроекономиста Милан Простран подсећа да је 1990. године у Србији било 960.000 грла, а да данас има око 200.000.

„Тај пад производње је кулминирао прошле године, а трговци су искористили прилику да направе посао. Када је почео рат у Украјини председник државе је рекао да имамо залихе свих намирница осим млека у праху и тада је почео увоз. Такса која је уведена на увоз није га дестимулисала, већ је само повећана цена млека у малопродаји. Ми ћемо и даље имати проблем и поред мера државе да се стимулише сточарство, не можете повећати производњу док немате крава“, напомиње Простран указујући да је производни циклус најдужи у говедарству, а осим тога и веома скуп.

Он истиче и да су покидани некадашњи односи између примарних произвођача и млекара.

„Млекаре гледају свој интерес и не може им се због тога замерити. Ако им се више исплати оне ће увозити млеко у праху, уместо да откупљују домаће. Зато су и избили ти протести“, напомиње Простран.

Он додаје и да ефекти прелевмана често буду само буџетски приход, па новац оде у буџет а не пољопривредницима као што се они надају.

За три месеца ове године највише млека и прерађевина увезено је из Пољске – 2.992 тона, док је из БиХ увезено 2.713 тона млека. Знатно мање количине су увезене из

Француске, Данске, Хрватске, Мађарске итд.

Простран указује на огромне субвенције које добијају ЕУ фармери и да поред њих наши произвођачи никада неће бити конкурентни.

Ако је тако поставља се питање да ли нам је уопште потребна домаћа производња млека. Простран упозорава да када угасите своје сточарство, остајете зависни од других и „у проблему сте“.

„То се десило Хрватској. Без сопствене производње хране земља не може бити самостална и независна. А без сточарства уништићемо и пољопривредно земљиште, јер минерално ђубриво не може да одржи плодност земљишта, само природно“, оцењује Простран додајући да се већ деценијама владе уопште не баве пољопривредом осим кад дође криза.

(Данас)